

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 фінанси, банківська справа та страхування

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування Фінансовий та страховий менеджмент

(назва магістерської програми)

на тему: **«Управління грошовими потоками суб'єкта господарювання»**

Виконавець:

студент ЦЗФН

Бабич В.В.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доц.

(науковий ступінь, вчене звання)

Іоргачова М.І.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Управління безперервним рухом грошових коштів, в результаті якого формуються вхідні та вихідні грошові потоки, має велике значення для реалізації ключових цілей підприємств будь-якої форми власності та є запорукою їх сталого фінансового стану. Адже фінансова рівновага та прискорення реалізації внутрішньогосподарських завдань господарських суб'єктів досягається шляхом збалансування обсягів надходження і використання грошових коштів та синхронізації їх у часі.

Аналіз стану грошових потоків є важливою складовою оцінки фінансового становища, планування розміру вхідних і вихідних потоків пов'язане з узгодженням операційних, інвестиційних і фінансових стратегій розвитку підприємства. Від ефективності управління грошовими потоками залежить реалізація поточних і довгострокових цілей і завдань підприємства, виконання зобов'язань перед кредиторами, стабільність виробничої діяльності. Недостатня увага до планування та управління грошовими потоками призводить до браку ліквідності, порушень в термінах оплати, погіршення взаємин з контрагентами, необґрунтованого використання додаткових позикових коштів тощо .

На сьогоднішній день актуальною є проблема дефіцитності грошових коштів вітчизняних підприємств, обмеженості їх поточної та інвестиційної діяльності. Активне управління грошовими потоками підприємства дозволяє більш економно використовувати власні фінансові ресурси, знизити залежність темпів розвитку підприємства від залучених кредитів, прискорити оборот капіталу та забезпечити зростання суми прибутку.

Концептуальні основи сутності, виникнення та руху грошових потоків достатньо широко розглянуті в економічній літературі. Дослідженню проблематики грошових потоків присвятили свої роботи вітчизняні та закордонні вчені: Білик М.Д., [2] Бланк І. А.,[3,4] Бондарчук Л. В. [5] , Ван Хорн Дж.К. [7], Глухова Н. В. В, [5], Головка Т. В. [10-11], Бригхем Ю. та Гапенські Л [6], Бутинець Ф.Ф., Гриньова В. М. [12] , Джонс Э[14], Єрешко Ю. О[15], Завора Т.М., Берест О.С. [16], Іллічова Н. [17], Кірейцев Г.Г. [19] , Коваленко Л. О. [21], Колодізев О. М., О. В. Коцюба [23] Лігоненко Л. О., [30] Надточій С. І. [37-41] Поддєрьогін А. [42-44] Сергєєва О. Р., Стоянова Є. С.[47] , Тянь Р. Б. [59] Талах Т.А. [55] , Федішин М. П. [61] , Ясишена В. В., Сисоєва І.М. [67-68] Яструбецька Л. С. [69-72] , та ін.

Водночас єдиної теоретичної бази, яка б охоплювала увесь комплекс питань управління грошовими потоками господарських суб'єктів, у працях науковців ще не сформовано. Не вироблено єдиного підходу до тлумачення категорії «грошові потоки», відсутні чіткі критерії, відповідно до яких здійснюється їх класифікація, формулювання чітких цілей та завдань управління грошовими потоками підприємств відсутнє. Не має ефективного організаційно-економічного механізму управління грошовими потоками

підприємств. Необхідно поглибити наукові дослідження структури та функцій цього механізму, вирішити завдання, що стосуються розроблення методологічних рекомендацій із визначення ефективності управління грошовими потоками і розрахунку оптимальної величини залишку грошових коштів, підвищення рівня розрахунково-платіжної дисципліни підприємницьких структур.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів управління грошовими потоками підприємства та розробка основних напрямів щодо ефективного їх управління. Для досягнення цієї мети в роботі поставлено такі завдання: – розглянути теоретичні основи сутності та значення грошових потоків підприємства; – дослідити механізм управління грошовими потоками на підприємстві та виділити особливості руху грошових потоків; – надати загальну характеристику фінансово-господарської діяльності ПАТ «Одесакабель»; – здійснити аналіз фінансового стану досліджуваного підприємства; – провести комплексний аналіз складу, структури та ефективності грошових потоків на підприємстві; – запропонувати основні шляхи удосконалення управління грошовими потоками підприємства.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес управління грошовими коштами на ПАТ «Одескабель». Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є механізм управління грошовими потоками на ПАТ «Одескабель». Практична значущість дипломного дослідження полягає в розробці конкретних заходів щодо вдосконалення управління грошовими потоками на підприємстві.

Методи дослідження. Теоретичною основою дослідження є діалектичний метод пізнання, який забезпечив вивчення фінансових відносин підприємств та сутності грошових потоків, їх, взаємозв'язку та взаємозалежності. В процесі дослідження використовувались прийоми аналізу і синтезу, а саме: групування, порівняння, табличний метод. Ряд методів і прийомів економічних досліджень базуються на економічних та логічних висновках, розрахунковому конструктивізмі. При виконанні дипломної роботи використовувались такі методи: порівняльно-економічний, монографічний, економіко-статистичний, абстрактно-логічний, розрахунково-конструктивний, прогнозний, балансовий, коефіцієнтний, метод порівняльного аналізу, метод прямого структурного аналізу, моделювання. Також, **інформаційною базою дослідження** є нормативно-законодавчі акти України, інтернет-ресурси, монографічні дослідження, фінансова та статистична звітність, дані, отримані з офіційного інформаційного сайту Smida.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків та списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи становить 98 сторінки друкованого тексту, містить 22 таблиці та 34 рисунок. Список використаної літератури нараховує 72 найменування.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати дослідження опубліковано в матеріалах Всеукраїнської науково–практичної конференції «Розвиток економіки та менеджменту в умовах інтеграційних процесів», м.Київ,12 жовтня 2019р.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи управління грошовими потоками підприємства розглянуто економічну сутність, значення грошових потоків та їх класифікація , механізм управління грошовими потоками підприємства, методичні аспекти аналізу руху грошових потоків підприємства .

У другому розділі проведено аналіз фінансового стану та руху грошових коштів на підприємстві «ПАТ Одескабель» , здійснено аналіз фінансового стану підприємства, проведено комплексний аналіз складу, структури та ефективності грошових потоків .У третьому розділі запропоновано основні шляхи удосконалення управління грошовими потоками підприємства.

ВИСНОВКИ

В науковій літературі не має чітко визначеного поняття «грошові потоки», одні вчені визначають грошовий потік як надлишок коштів, який утворюється на підприємстві в результаті всіх операцій, пов'язаних і не пов'язаних із господарською діяльністю, інші вважають грошовий потік різницею між усіма коштами, що надійшли на підприємство й були ним виплачені за цей період , є думка, що грошовий потік – це приріст або скорочення оборотних засобів та поточних зобов'язань підприємства . На нашу думку, грошовий потік має визначатися як сукупність послідовно розподілених у часі подій, які пов'язані з відокремленим та логічно завершеним фактом зміни власника грошових ресурсів через виконання зобов'язань між економічними агентами (суб'єктами господарювання, державою, домогосподарствами, міжнародними організаціями)

Для ухвалення ефективних фінансово-господарських рішень щодо управління рухом грошових коштів важливим є використання дієвого організаційно-економічного механізму, який характеризується як система взаємопов'язаних між собою елементів, яка визначає і забезпечує реалізацію комплексу заходів на кожному із етапів управління грошовими потоками. У складі механізму управління грошовими потоками виокремлено методи, важелі, організаційно-правове, інформаційне та програмно-технічне забезпечення. До складу основних методів управління грошовими потоками відносять: аналіз грошових потоків, планування та оптимізація, контроль за рухом грошових коштів, облік та звітність.

Метою оцінки грошових потоків суб'єктів господарювання є виявлення достатності формування грошових коштів, ефективності їх використання, оцінка рівня збалансованості, рівномірності, синхронності грошових потоків,

ефективності управління ними. Оцінка ефективності управління грошовими коштами на підприємстві стає вихідною інформацією для подальших управлінських рішень, а саме: для прогнозування майбутніх грошових потоків.

В роботі був проведений аналіз фінансового стану ПАТ «Одескабель». Сьогодні ПАТ «Одескабель» є одним з лідерів СНД з виробництва у відповідності до світових стандартів: телефонних кабелів зв'язку; волоконно-оптичних кабелів; ЛАН-кабелів; радіочастотних кабелів; силових кабелів та нагрівальних кабелів. Проведений аналіз показав, що протягом 2016-2018 роках відбувається розширення діяльності підприємства, балансова вартість сукупних активів та пасивів на кінець 2017р зросла на 18,9%, а на кінець 2018р – на 13,6%. Найбільшу питому вагу в структурі поточних активів має дебіторська заборгованість та готова продукція, частка грошових коштів незначна. Структура пасиву балансу вказує на те, що активи організації сформовані в основному за рахунок залучених засобів. Позиковий капітал сформований в більшій мірі за рахунок довгострокових зобов'язань та короткострокових кредитів банків. Оцінка ліквідності балансу ПАТ «Одескабель» показала, що баланс підприємства є неліквідним – виконуються тільки дві з чотирьох умов ліквідності балансу.

Аналіз показників ліквідності показав, що підприємство є платоспроможним. Аналіз показників фінансової стійкості показав, що підприємство залежне від залучених та позикових засобів фінансування. Підприємство є фінансово стійким. Показники ділової активності мають позитивну динаміку у часі, основні фонди стали використовуватись більш ефективно, оборотність основних засобів за 2016–2018рр збільшилась, період погашення дебіторської та кредиторської заборгованості зменшився, тривалість операційного та фінансового циклів теж зменшилась.

Коефіцієнти рентабельності підприємства мають задовільні значення на протязі 2016-2018 років, що свідчить про ефективність господарської діяльності підприємства.

При проведенні аналізу грошових потоків ПАТ «Одескабель» було вивчено джерела надходження і напрями витрачання грошових коштів. За аналізований період лише від операційної діяльності надходження перевищують видатки, тобто формується позитивний грошовий потік. Від фінансової та інвестиційної діяльності підприємство отримує негативний грошовий потік, що вказує на перевищення видатків над надходженнями. Максимальний грошовий потік підприємство отримує від операційної діяльності. Основні статті надходжень – це надходження від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг. В динаміці цей грошовий потік щороку зростає. Основною статтею грошових надходжень є надходження від реалізації продукції – на кінець 2018 року 60,76% в структурі усіх надходжень. На другому місці серед статей надходжень – надходження авансів від покупців і замовників з часткою в структурі 19,46% та приростом за 2017-2018рр роки на 19,46%.

Найбільшу питому вагу серед вихідних потоків мають витрати операційної діяльності – на кінець 2018 року 82,26% всіх витрат. Найменшу питому вагу у витратах мають витрати інвестиційної діяльності – всього 2,11% на кінець 2018 року. Витрати фінансової діяльності у 2018р мають 15,62% у загальних витратах підприємства, серед них погашення позик займає 11,34%. Основна маса витрат підприємства – це витрати на оплату товарів, робіт та послуг. Їх частка становить 58,5% від усіх витрат. 2018р вона зросла на 4,46% у порівнянні до 2017 року. На другому місці серед витрат операційної діяльності – витрати на оплату авансів з часткою 10,91%, на третьому – витрати на податки та збори з часткою 5,07%. У 2018р відбулося зменшення частки витрат на погашення позик та на оплату авансів у порівнянні до 2017 року на 17,7% та 208% відповідно. За 2016-2018рр позитивний грошовий потік зростав, від'ємний грошовий потік теж зростав, чистий грошовий потік у 2016р був від'ємний – 24714 тис.грн., у 2017р теж від'ємний – 12703 тис.грн., у 2018р він був позитивний – 7525 тис.грн.

Аналіз коефіцієнтів дозволив зробити наступні висновки: у 2018р підприємству достатньо власних коштів для покриття своїх потреб, але в 2018 р. коефіцієнт достатності чистого грошового потоку дуже низький – тільки 1,9% чистого грошового потоку покривають виплати зобов'язань за позиками та збільшення запасів ТМЦ.

Коефіцієнт ліквідності грошового потоку у 2016-2018рр близько одиниці, тобто позитивного грошового потоку достатньо, щоб покрити усі витрати підприємства.

У 2016-2017рр ефективність грошового потоку має від'ємне значення, у 2018р цей показник має позитивне значення, але чистий грошовий потік дуже малий.

З метою оперативного управління грошовими потоками підприємству запропоновано використовувати норматив тривалості фінансового циклу. У результаті фінансового моделювання, був розрахований прогноз тривалості фінансового циклу, за результатами якого очікується скорочення фінансового циклу на 15 днів.

Для більш ефективного управління грошовими потоками підприємству рекомендовано змінити свою кредитну політику по відношенню до покупців та знизити запаси сировини та матеріалів, готової продукції, поліпшити політику управління оборотними активами та розробити фінансові нормативи, що дозволять контролювати неефективне використання ресурсів підприємства.

Для прискорення залучення коштів у короткостроковому періоді підприємству необхідно вжити наступні заходи:

- збільшити розмір цінових знижок за готівку по реалізованій покупцям продукції;
- збільшити розмір цінових знижок за купівлю продукції поза сезоном будівництва (період підвищеного попиту);

- забезпечити часткову або повної передоплати за продану продукцію, що користується високим попитом на ринку;
- скоротити строки надання товарного кредиту покупцям;
- прискорити інкасацію простроченої дебіторської заборгованості;
- використовувати сучасні форми рефінансування дебіторської заборгованості;
- прискорити інкасація платіжних документів покупців продукції.

Для збільшення позитивного грошового потоку в довгостроковому періоді необхідно провести наступні заходи:

- залучити стратегічних інвесторів з метою збільшення обсягу власного капіталу;
- провести додаткову емісію акцій;
- продати або здати в оренду невикористовувані види основних засобів.

Також підприємству рекомендовано використовувати систему моніторингу грошових потоків на підставі матриці ідентифікації відхилень в розвитку грошових потоків на рівні їх стратегічного та тактичного контролю. Використання побудованої та впровадженної в практику діяльності підприємства ефективної системи контролінгу грошових потоків дозволить координувати взаємозв'язки між формуванням інформаційної бази управління грошовими потоками на підприємстві, їх аналізом, оптимізацією та плануванням, що дозволить значно підвищити ефективність управління ними.

АНОТАЦІЯ

Бабича В.В, «Управління грошовими потоками суб'єкта господарювання»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі
спеціальності

«фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою «Фінансовий та страховий менеджмент»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес управління грошовими потоками на ПАТ «Одескабель».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти грошових потоків підприємства, механізм управління грошовими потоками на підприємстві та методичні аспекти аналізу грошових потоків.

Проаналізовано фінансовий стан досліджуваного підприємства, склад, структура та ефективність грошових потоків.

Запропоновано поліпшити політику управління оборотними активами та розробити фінансові нормативи, що дозволять контролювати неефективне використання ресурсів підприємства, оптимізувати його платіжний оборот.

Ключові слова: позитивний грошовий потік, від'ємний грошовий потік, ефективність грошового потоку, управління грошовими потоками, оптимізація грошового потоку .

ANNOTATION

Babych Vadym, «Management of the entity's cash flows»
thesis for Master degree in specialty «finance, banking and
insurance» under the program «The Master's qualification work consists of three
sections»,

Odessa National Economic University

Odessa, 2019

Thesis consists of three chapters. Object of study study is the process of cash flow
at PJSC "Odeskabel."

Diploma thesis deals with theoretical aspects of the theoretical aspects of the
enterprise cash flows, the mechanism of cash flow management at the enterprise,
and the methodological aspects of cash flow analysis.

The financial state of the studied enterprise, composition, structure and efficiency
of cash flows are analyzed.

It is proposed to improve the policy of managing current assets and develop
financial standards that will control the inefficient use of resources of the
enterprise, optimize its payment turnover.

Keywords: positive cash flow, negative cash flow, cash flow efficiency, cash flow
management, cash flow optimization.